

2018 – MAREA UNIRE și TRIBUNISMUL (XXXII):

Toiagul de păstor pacinic al lui Șaguna
se apropia tot mai mult de sceptrul împărătesc...

**toiagul de păstor pacinic al lui Șaguna se apropia
tot mai mult de sceptrul împărătesc ...**

Gubernatorul de facto al Ungariei în revoluția de la 1848

Lajos Kossuth
1802-1894

Mitropolitul Ortodox al Transilvaniei Andrei Șaguna

1808
1873
„Șaguna are minte cât o jumătate de țară”
Eötvös
Păstorul cel bun al Ardealului a edificat
o epocă și „o etică a demnității românești”

împăratul Austriei 1848-1916

Franz Joseph
născut 1830
portret 1851
împăratul l-a decorat și i-a acordat titlul de baron (1850)

**Kossuth: „a jucat un rol de fățarnic mincinos
... nu poate avea iertare pe acest pământ”**

**Cu cerșetorie nu se poate întemeia un mare principat ...
ungurii ne urau,ăștia ne disprețuiesc**

Kossuth: „Șaguna a jucat un rol de fățarnic mincinos ... și nu poate avea iertare pe acest pământ” – cu cerșetorie ...

Diplomația mitropolitului Andrei Șaguna este prezentată în puține lucrări. Eforturile diplomatice ale mitropolitului, din perioada în care relațiile dintre Comitetul Permanent Român și Guvernul Transilvaniei (condus de guvernatorul József Teleki) s-au degradat rapid, sunt prezentate în lucrarea istoricului Keith Hitchins „Afirmarea națiunii: mișcarea națională românească din Transilvania 1860-1914”: «...până în decembrie 1848 armatele revoluționare ungare au învins forțele austriece în Transilvania (...). În vederea obținerii sprijinului românesc pentru cauza imperială, generalul comandant Anton von Puchner i-a permis Comitetului Permanent să țină o conferință națională și i-a cerut să-l autorizeze pe Șaguna să meargă la București să solicite intervenția armatei rusești, care ocupase Țara Românească și desființase guvernul provizoriu în septembrie. Bărnuțiu și colegii săi au acceptat fără tragere de inimă, dar au folosit prilejul pentru a-și afirma din nou atașamentul față de principiile liberale și de ideea de naționalitate, într-un nou program (...) Comitetul l-a ales pe Șaguna să conducă delegația ce urma să explice oficialităților austriece din Viena noua concepție a autodeterminării. Șaguna s-a îndreptat spre Viena via București și Cernăuți în Bucovina. La 6 ianuarie 1849 l-a întâlnit pe generalul Lüders, comandantul armatei rusești de ocupație din Țara Românească, care a refuzat să se implice în problemele

Transilvaniei, în absența unor instrucțiuni specifice de la St. Petersburg. Peste câteva zile, Șaguna și-a reluat călătoria, ajungând la Olmütz, în Boemia, unde se instalase Curtea după noua izbucnire revoluționară de la Viena, din 4 februarie. Delegației lui i s-au alăturat români din Banat și Bucovina. Consultări îndelungi i-au convins să depășească stadiul luptei separate pentru drepturi naționale în fiecare din cele trei provincii și să conlucreze pentru a obține acordul Curții pentru unirea politică a tuturor românilor din imperiu. În Olmütz, românii din Transilvania, Banat și Bucovina au alcătuit o singură delegație și au întocmit un nou program național, având ca obiectiv principal unitatea politică a românilor și autonomie în cadrul unei monarhii habsburgice reorganizate și liberale. Programul, prezentat lui Franz Joseph la 25 februarie 1849, solicita (...) și asumarea de către împărat a titlului de „**Mare Duce al românilor**”. Nici un alt document nu mai exprimase atât de limpede idealul unității românești în cadrul monarhiei habsburgice». Prezenți la tratative, A.T. Laurian, episcopul Ioan Popasu și Ioan Maiorescu sesizau rolul duplicitar al guvernului. Să revedem atitudinea și replica dată lui Maiorescu, de prințul Felix zu Schwarzenberg: «Îl ia de mână și, pentru a-l calma, îi spune: „Fiți cu toții liniștiți. Ceea ce se va acorda altor națiuni veți avea și domniile voastre. Veți fi satisfăcuți” (...) Lovitura primită o resimt frunții români cu atât mai dureros, cu cât ceea ce li se refuză lor se acordă cu generozitate sașilor și sârbilor. Privilegiile acestora însă încalcă drepturile clare ale națiunii române, fiindcă atât în „țara sașilor”, cât și în partea bănățeană a „voivodinei” românii constituie majoritatea populației. În discuțiile ulterioare, ministrul președinte Schwarzenberg a explicat atitudinea guvernului prin faptul că punctul întâi al revendicărilor române era inadmisibil. (...) Preocupat să reîntinerească fizionomia imperiului, Schwarzenberg simte primejdia unei asemenea formule care deschidea perspectiva unei Daco-Romanii dar cu alt prilej tot el își îngăduie o remarcă cinică: „**Cu cerșetorie nu se poate întemeia un mare principat**”. Considera pesemne, demersul prea leal al delegaților români drept cerșetorie, fiindcă nu era înclinat să acorde vreo importanță contribuției lor în războiul civil din Transilvania. (...) Gheorghe Magheru, care se afla atunci la Viena și era informat de Maiorescu despre jignitorul tratament rezervat românilor, exclamă cu deplină îndreptățire: „**Într-adevăr, ungurii ne urau; ăștia ne disprețuiesc**”». Același episod a fost relatat de istoricul italian Mario Fuffini în „**Istoria românilor din Transilvania**”: «(...) împăratul a abdicat, și succesorul lui, Franz Joseph, nu-i mai rămânea decât să ceară ajutorul rușilor. De aceea Puchner a desființat comitetul de pacificare și a convocat o adunare națională a românilor la Sibiu la 18 decembrie; a prezidat-o Șaguna, și guvernul imperial, ca să nu se umilească cerând direct ajutorul rus, a făcut ca acesta să fie solicitat de adunare ca să dea astfel de înțeles că el se împacă cu ideea de-a-i face pe ruși să vină în Transilvania și Ungaria în apărarea coregionarilor ortodocși care-i chemaseră.»

Urmările activității diplomatice ale mitropolitului le aflăm din lucrarea dr. Ioan Lupaș: „**Mitropolitul Andreiu Baron de Șaguna, Scriere comemorativă la serbarea centenară a nașterii lui**” (1909): «Bem înaintase triumfător, reușind a cuprinde și cele mai însemnate cetăți dela margine: Sibiu (11 Martie) și Brașovul (20 Martie). Numai asupra Munților Apuseni, apărați de Iancu, nu putuse pune stăpânire. Și pe când în văile Ardealului și în munții sguduți de viforul războiului civil se încrucișau părăie de sânge, pe când sabia lui Iancu, strălucea victorioasă în văzduhul înroșit de flăcările răsmiriții, **crucea arhierescă și toiagul de păstor pacinic al lui**

Șaguna se apropia tot mai mult de sceptrul împărătesc. Și în adânci cuvinte de chibzuială și înțelepciune diplomatică, purtătorul lor deslușia înaintea tânărului monarh dorințele națiunii române, care pecăt de mult a știut răbdă împilările din trecut, tot în aceeaș măsură se știe a jertfi pentru tron și patrie, în timpuri de cea mai grea încercare. Tocmai această iscusință diplomatică a fost, ceea ce Kossuth nu i-a putut ierta niciodată lui Șaguna; și când s'a văzut îndemnat, sub presiunea împrejurărilor grele, a cere, prin nefericitul său satelit Ioan Dragoș, o împăcare cu Iancu și cu Românii, moderându-și tonul din Octomvrie 1848, promite tuturorora amnestie cu excepțiunea lui Șaguna, care – după părerea lui Kossuth – „**a jucat un rol de fățarnic mincinos**, pentruca în mijlocul păcatelor sale trădătoare de patrie, să adoarmă cu cuvinte dulci atențiunea și privegherea mea și a soților mei dela guvern ... – și de aceea nu poate avea iertare pe acest pământ.”

Năcazul lui Kossuth era explicabil. Motivarea însă nu pare suficientă. Adevărat, că Șaguna în vara anului 1848, crezând că discordia se va putea înlătura, ca între Maghiari și Români să nu ajungă conflictul la cuțite, și-a dat toată silința a mijloci o bună-înțelegere între conducătorii acestor 2 popoare. Dar n'a lipsit nici atunci, (...), a da expresiune destul de răspicată nemulțumirii sale, și a neamului său, față de unirea forțată a Ardealului cu Ungaria.»

Cuvintele blasfemitoare ale lui Kossuth, nu l-au îndepărtat pe mitropolit de prietenul lui, baronul Eötvös (ministrul Cultelor și Educației și fost coleg de școală), acesta afirmând că „**Șaguna are minte cât o jumătate de țară**”; nu l-au împiedicat nici pe împărat să-l decoreze și să-i acorde titlul de baron (în 1850), cu acel prilej Șaguna alegându-și cunoscuta emblemă de baron: “cele 7 coline semnifică șapte virtuți creștinești, pe care toată viața le-a urmat, iar cocostârcul stând într-un picior și ținând în celălalt un ou, simbolizează îngrijirea lui neadormită tot timpul anilor vijelioși 1848-9”. De asemenea, biserica ortodoxă română a ținut să-l canonizeze pe cel mai mare ierarh din Transilvania, mitropolitul Andrei Șaguna fiind sărbătorit anual, în 30 noiembrie. Astăzi toți recunoaștem că „**Păstorul cel bun al Ardealului**” a edificat atât o **epocă cât și „o etică a demnității românești”**.

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2018-marea-unire-si-tribunismul-xxxii-137171.html>

